

Warszawa, dnia 5 kwietnia 2002 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO/290040/98/III/LN

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Pan
prof. dr Jerzy Hausner
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

Uprzejmie informuję Pana Ministra, że w ostatnim czasie otrzymałem wiele protestów osób indywidualnych oraz organizacji, reprezentujących środowisko inwalidów wojennych i wojskowych, w tym od Zarządu Głównego Związku Inwalidów Wojennych RP, ostro sprzeciwiających się procesowi ograniczania uprawnień, określonym przepisami ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 13, poz. 68 ze zm.).

Kwestie te były przedmiotem moich spotkań z delegacją Zarządu Głównego Związku Inwalidów Wojennych RP oraz z Panem Ministrem Janem Turskim - Kierownikiem Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Niewątpliwie w ostatniej dekadzie mamy do czynienia z ograniczeniem uprawnień, przewidzianych dla inwalidów wojennych i wojskowych.

Najbardziej dotkliwe zmiany dotyczą:

- 1) zróżnicowanej podstawy wymiaru rent - od 1996 r. powstało dziewięć podstaw wymiaru renty w zależności od terminu przyznania świadczenia. Większość inwalidów wojennych (ok. 26 tys. osób) ma rentę niższą o ponad 420 zł od przyznawanych obecnie osobom represjonowanym.

Trybunał Konstytucyjny rozpatrywał wniosek Rzecznika w tej sprawie. W orzeczeniu z dnia 21 czerwca 2000 r., sygn. K.2/99, Trybunał Konstytucyjny nie

stwierdził niezgodności zaskarżonych przepisów ustawy o ziw z art. 2, art. 19 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

Jednocześnie w trybie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 43 ze zm.) Trybunał Konstytucyjny zasygnalizował Radzie Ministrów potrzebę podjęcia inicjatywy ustawodawczej w przedmiocie unormowania podstawy wymiaru rent inwalidów wojennych i wojskowych, przyznanych przed 1 stycznia 1999 r.,

- 2) ograniczenia zakresu przedmiotowego bezpłatnych leków przysługujących inwalidom wojennym i pozbawienie inwalidów wojskowych tego prawa,
- 3) dostępności do opieki zdrowotnej (długi okres oczekiwania na świadczenia i usługi medyczne, pozbawienie inwalidów wojennych dostępu poza kolejnością),
- 4) ulg w opłatach za ubezpieczenie samochodów osobowych (OC i AC) i w opłatach za przejazdy środkami transportu publicznego (PKP i PKS).

Większość z tych problemów jest znana Radzie Ministrów także z treści moich wystąpień. I tak podejmowałem wielokrotnie problem ulg w ubezpieczeniach komunikacyjnych (OC, AC), ostatnio w dniu 12 lutego br. w wystąpieniu do Prezesa Rady Ministrów z uwagami krytycznymi co do sposobu załatwienia tego problemu. Wielokrotnie występowałem także do Ministra Zdrowia w sprawie uprawnień inwalidów wojennych i wojskowych do świadczeń zdrowotnych, leków oraz przedmiotów ortopedycznych i innych środków medycznych.

Część zgłaszanych postulatów została zrealizowana, np. inwalidzi wojenni i wojskowi zachowali prawo do bezpłatnego zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i lecznicze środki techniczne do wysokości limitu ceny ustalanej przez Ministra Zdrowia, a od 27 kwietnia ub. roku inwalidzi wojenni uzyskali prawo do korzystania ze świadczeń ambulatoryjnych i pomocy lekarzy specjalistów bez skierowania lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (lekarza rodzinnego).

Z art. 19 Konstytucji RP wynika zobowiązanie państwa do otaczania specjalną opieką weteranów walk o niepodległość, zwłaszcza inwalidów wojennych.

Z przepisu tego nie wynikają oczywiście prawa podmiotowe weteranów walk o niepodległość, gdyż przepis ten stanowi o kierunku polityki państwa i jest

adresowany do jego organów - w tym ustawodawczych, które muszą wyważać między możliwościami państwa a potrzebami środowiska kombatantów i inwalidów wojennych i wojskowych.

Biorąc pod uwagę oczekiwania środowiska inwalidów wojennych i wojskowych oraz możliwości ich zaspokojenia wydaje się konieczne zrewidowanie zakresu dotychczasowych uprawnień, ukształtowanych przepisami ustawy z 1974 r. Uważam, że zobowiązanie wynikające z art. 19 Konstytucji powinno znajdować realizację w szczególności w czterech płaszczyznach, dotyczących następujących problemów:

- 1) unormowania podstawy wymiaru rent inwalidów wojennych i wojskowych, przyznanych przed 1 stycznia 1999 r.,
- 2) preferencji w dostępie do opieki zdrowotnej,
- 3) określenia prawa do bezpłatnych leków, bezpłatnych protez oraz ich napraw,
- 4) uporządkowania prawa do ulgi przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego.

Problemy te, przed ich rozstrzygnięciem, powinny być poddane konsultacji z naczelnymi władzami Związku Inwalidów Wojennych RP.

Działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę Pana Ministra o rozważenie możliwości podjęcia inicjatywy ustawodawczej w zasygnalizowanych sprawach.

z wyrazami poważania
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
/-/ dr Jerzy Świątkiewicz